

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 483/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Strémy s. r. o., Mostová 2, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 74T/37/2024 z 29. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie a „ďalších práv uvedených vyššie“ (v odôvodnení ústavnej sťažnosti, pozn.) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 74T/37/2024 z 29. mája 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Ústavnému súdu navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný z bližšie nešpecifikovanej trestnej činnosti a že je trestne stíhaný väzobne.

3. Napadnutým uznesením bolo rozhodnuté o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby.

4. Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že vo veci sťažovateľa rozhodoval Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 2Tos/76/2024 z 25. júna 2024 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“). Z obsahu ústavnej sťažnosti nie je zrejmé, ako krajský súd rozhodol (výrok a ani dôvody jeho rozhodnutia).

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom vo všeobecnosti namieta, že je nezákonne trestne stíhaný. Tvrdí, že bol po výsluchu a vydaní napadnutého uznesenia nesprávne poučený o možnosti podať opravný prostriedok, preto je napadnuté uznesenie možné považovať za „*plod z otráveného stromu*“. V konaní nebol podľa jeho názoru produkovaný taký súhrn dôkazov, ktorý by jednoznačne a nepochybné preukazoval záver o dôvodnom podozrení zo páchania trestnej činnosti. Navyše orgány činné v trestnom konaní selektujú získané dôkazy. Ďalej svedkovia (poškodení) nie sú dôveryhodní. O väzbe po podaní obžaloby bolo rozhodnuté skôr, ako bolo rozhodnuté o samotnom prijatí obžaloby. Sťažovateľ tiež tvrdí, že okresný súd mal prerušiť svoje konanie, keďže ústavný súd uznesením o prijatí na ďalšie konanie vo veci sp. zn. PL. ÚS 3/2024 v časti pozastavil účinnosť novely Trestného zákona a Trestného poriadku. Napokon tvrdí, že druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti, teda návrhu na rozhodnutie, navrhuje vysloviť porušenie svojich práv napadnutým uznesením (pozri bod 1, ako aj záhlavie tohto uznesenia).

8. Prijat' na ďalšie konanie môže len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce

ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014).

9. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému uzneseniu sťažnosť, pričom túto možnosť podľa všetkého aj využil (pozri bod 4 tohto uznesenia) a o namietanom porušení jeho práv tak rozhodoval krajský súd svojím uznesením.

12. Ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu (okresného súdu) bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

13. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že aj ak by sťažovateľ označil v petite svojej sťažnosti ako porušovateľa svojich práv aj krajský súd, resp. jeho uznesenie, ústavná sťažnosť by bola taktiež odmietnutá. V odôvodnení ústavnej sťažnosti totiž nie je uvedené ani len to, aké námietky sťažovateľ pred krajským súdom uplatnil, ako ich krajský súd vyhodnotil a na základe akých konkrétnych dôvodov sa sťažovateľ domnieva, že by uznesenie vydané krajským súdom bolo porušovalo jeho práva [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde].

14. Navyše napadnuté uznesenie (okresného súdu) a ani uznesenie krajského súdu sťažovateľ ústavnému súdu nepredložil (§ 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

15. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

16. Ústavný súd osobitne poukazuje na skutočnosť, že o základných náležitostiach ústavnej sťažnosti bol právny zástupca sťažovateľa opakovane poučený (III. ÚS 705/2017, II. ÚS 386/2022, I. ÚS 568/2023, I. ÚS 415/2024).

17. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že ústavná sťažnosť, ak by bola podaná proti uzneseniu krajského súdu, by bola rovnako odmietnutá, a to podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, teda z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu